

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 29. januarija 1873.

O b s e g: Dokazi velikega dobička, ako pridelujemo krompir tudi iz semena. — Obravnava kmetijskih šol na Kranjskem v deželnem zboru lanskem. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Dokazi velikega dobička, ako pridelujemo krompir tudi iz semena.

Po lastnih skušnjah spisal M. Brežnik, učitelj.

II.

Naj zdaj malo bolj na drobno razložim, kolikošen dobiček doide gospodarju, ako iz semena prideluje krompir.

Ako gospodar vseje 2 žlici semena, izraste mu blizo 20.000 rastlin (flanc) za presajanje.

Vsaka rastlina mu rodi najmanj 5 krompirjev ali podzemljic, tedaj znese to skupaj 100.000 podzemljic.

Drugo leto, če bi ta krompir vsadil, in mu vsak rodi najmanj 10 krompirjev, zneslo bi to 1.000.000, to je, 1 milijon krompirjev. Če na vsak mernik štejemo 300 krompirjev, znesel bi ves pridelek 3333 mernikov. Ako mernik samo po 50 krajc. računimo, dal bi kmetu ta pridelek 1666 gold. 50 kr.

Ali ni velikansk dobiček? Seme je vredno bilo le 2 krajc., — iz njega pa tako bogat pridelek!

Ali je pa tudi mogoče, kmetu to doseči?

Prav lahko. — Zakaj? Vsak si lahko pridobi krompirjevega semena ne le 2 žlici, ampak na bokale. Vseje naj ga na prostor, ki bi meril 6 štirjaških sežnjev, 2 žlici ali 3 žlice.

Za presajanje flanc pa potrebuje za vsake 4 rastline 1 štirjašk čevlj, toraj potrebuje za 20.000 rastlin — iz 2 žlic — 5000 štirjaških čevljev, to je, njiva 8 sežnjev široka, 18 pa dolga s 5 kraji. Toliko prostora se rabi prvo leto za flance.

Drugo leto, ako računimo 1 krompir na 1 štirjašk čevlj, je potreba 100.000 štirjaških čevljev prostora, to je, en oral (joh) in 666 štirjaških sežnjev.

Vidite! 1 in pol oral je zemlje potreba, da se to doseže, — toraj toliko kot zdaj zemlje. Znano mi je, da naši navadni veliki kmetje imajo tudi zdaj po 2 oral za krompir, toraj omenjeno lahko dosežejo.

Naj naznamim zdaj še vsakoletni stavek, da boste vedeli, kako delati, da dosežete namen. Sejte vsako leto seme, potem sadite enoletni in dveletni krompir; presadite sadike (flance) in iz dveletnih krompirjev si pridobite sopen seme.

To je perijoda ali kolobar za setev in saditev.

Dveletni krompir daje seme; potreba ga je samo toliko saditi, da se seme dobi. Tako se to neskončno ponavlja. Prvo in drugo leto se ne more še po tem stavku delati, ker gospodar mora imeti prvič seme, drugič enoletni krompir, in tretjič dveletni krompir.

Opomnim vas pa, dragi bralci, še tega, kako da morate seme sejati, da ne bo kdo praznega dela imel.

Naredi se z desno roko na zemlji brazda na obe strani in graben v sredi. Potem se prime v ravno isto roko seme, se trosi v grabenček, in z levo se mora seme v istem času z zemljo brž pokriti, to pa zato, ker, ako se drugač seje, ne rodi, kajti dež izpere in veter odnese lahko vse sila lahko seme.

Čudno je res, da se ravno krompir tako obilo pomnoži s tem, da se presaja. Imenitni Wiese v knjižici, ki je ravno na svetlo prišla, toži, da je žalenje natornih postav (eine Verletzung der Naturgesetze) to, ako se krompir samo po podzemeljcah pomnožuje. Nadalje pa, da iz nevednosti (aus Unbekanntheit) so se ljudje tega poprijeli, da krompir s krompirjem (in ne s semenom) pomnožujejo, ker drugzega niso vedeli in tako tudi mi, ker drugzega ne vemo, tako krompir sadimo.

Dragi gospodarji! poskusite tedaj sami, in če boste tako ravnali, kakor vam svetujem, gotovo mi ne boste rekli, da sem vas — nalagal.

Obravnava kmetijskih šol na Kranjskem v deželnem zboru lanskem.

Razprava o vinski in sadjerejski šoli na Slapu.

(Dalje.)

Za predlog finančnega odseka o vino- in sadjerejski šoli na Slapu v Vipavski dolini potegovali so se dekan Grabrijan, grof Barbo, Peter Kozler, dr. Razlag in poročevalec dr. J. Bleiweis, — spodbijali so ga pa dr. vitez Savinšek, Kromer, Kramarič in Zagorec.

Dr. Zavrinšek sicer izrečno pripoznava „živo potrebo sadje- in vinorejske šole na Vipavskem“, ali navdaja ga bojazen, da bi ministerstvo ne dalo podpore za šolo kmetijsko na Dolenskem, ter da bi zaostali v ta namen obljubljeni doneski nekterih Vipavskih občin; tudi mu ni všeč, da bi se ta šola imenovala „deželna šola“. On nasvetuje, da bi se z deželnimi sredstvi dotirana „specijalna šola za sadje- in vinorejo“ ustanovila na Slapu, da bi se pa dotična zaveza poprej predložila deželnemu zboru v potrjenje; ako bi se pa ta nasvet ne sprejel, predlaga on, naj se grajščina Slapska kupi ali pa kako drugo posestvo v Vipavi.

Potem poprime dekan Grabrijan besedo in govori blizo tako le:

„Ako se jaz kot Vipavec za šolo Vipavsko potegujem, znalo bi se misliti, da govorim kakor „Cicero pro domo sua“; a to vendar ni tako. Ako se pe-